

Thực tiễn cho thấy, xây dựng Đảng vững mạnh và việc đề cao ý thức tuân thủ, chấp hành pháp luật của đội ngũ cán bộ, đảng viên có mối quan hệ mật thiết, không thể tách rời, nhất là trong bối cảnh Đảng và nhân dân ta đang đẩy mạnh thực hiện chủ trương đổi mới toàn diện và xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước. Giáo dục, rèn luyện đảng viên cho cán bộ, đảng viên luôn đề cao xem là một nhiệm vụ quan trọng của công tác xây dựng Đảng. Ngay từ những ngày chủ tịch Hồ Chí Minh thành lập Đảng, trong tác phẩm "Đường Kách Mác" (năm 1927), lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc đã khẳng định, người cách mạng chân chính phải có những phẩm chất riêng, trong đó phải có những phẩm chất đạo đức cao đẹp, như "cần kiệm", "chịu khổ", "vô công vọng tử", "không hi vọng danh, không kiêu ngạo", "ít lòng ham muốn và vật chất",... Cách mạng Tháng Tám thành công, khi Đảng ta đã trở thành đảng cầm quyền, trong tác phẩm "Sửa đổi lề lối làm việc" (năm 1947), Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ "Đảng không phải là một tổ chức để làm quan phát tài", mà là tổ chức sinh ra để làm nhiệm vụ "giải phóng dân tộc, làm cho Tổ quốc giàu mạnh, đảng bào sung sống". Người khẳng định, đạo đức (nhân, nghĩa, trí, dũng, liêm) là "cái gốc" của người cách mạng (cán bộ, đảng viên); "Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân". Trước khi đi xa, trong "Di chúc" thiêng liêng (năm 1969), Người căn dặn: "Đảng ta là một đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thực sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư".

Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, lãnh đạo đất nước, trải qua những năm tháng phấn đấu gian khổ, những giờ phút cách mạng cách mạng chân chính, đạo đức nhân dân Đảng, Đảng ta đã làm nên những kỳ tích vĩ đại, hoàn thành công cuộc giải phóng dân tộc, tiến hành thành công công cuộc đổi mới đất nước, hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, bước vào thời kỳ đổi mới, bên cạnh những thành công, trong Đảng xuất hiện tình trạng "Mất bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, kể cả một số cán bộ chủ chốt các cấp, yếu kém về phẩm chất và năng lực; thiếu tính chiến đấu... giảm sút lòng tin, phai nhạt lý tưởng... vì phẩm pháp luật của Nhà nước. Bên cạnh đó, chủ nghĩa cá nhân trong một bộ phận cán bộ, đảng viên có chiều hướng gia tăng; vẫn còn tình trạng "chạy chọt", "chạy quy", "chạy tội", "chạy bằng cấp". Hiện nay, tình trạng đó chưa được ngăn chặn, đẩy lùi và có mặt, có bộ phận còn diễn biến tinh vi, phức tạp hơn. Trong bối cảnh đó, Đội ngũ XII của Đảng đưa ra nhiệm vụ xây dựng Đảng vững mạnh (đột ngột với công tác xây dựng Đảng và chính trị, tư tưởng và tổ chức), để Đảng ta mạnh mẽ bên trong, có đủ sức đề kháng trước các hiện tượng tiêu cực, là kẻ thù, cần thiết và cũng là một bước vững bước sáng tỏ tư tưởng Hồ Chí Minh và xây dựng Đảng trong điều kiện mới.

Tuyên truyền, giáo dục pháp luật cho cán bộ, đảng viên là một nội dung quan trọng trong công tác xây dựng Đảng vững mạnh

Xây dựng Đảng vững mạnh trước hết đòi hỏi phải đề cao công tác giáo dục, rèn luyện đảng viên cách mạng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là những cán bộ, đảng viên có trí tuệ, lãnh đạo. Khi đội ngũ cán bộ, đảng viên thực sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, hết lòng vì nước, vì dân, chí công, vô tư thì khi ấy Đảng mới thực sự trong sạch, vững mạnh. Tuy nhiên, trong điều kiện hiện nay, xây dựng Đảng vững mạnh có nội dung riêng hơn hẳn trước và với yêu cầu cao hơn, thể hiện ở 3 khâu:

Thứ nhất, thiết lập, hoàn thiện chủ nghĩa xã hội và đạo đức của cán bộ, đảng viên gắn với từng ngành, từng lĩnh vực hoạt động và từng vị trí công tác của họ. Những chủ nghĩa xã hội chung dành cho cán bộ, đảng viên thể hiện trong Điều lệ Đảng, các hướng dẫn của Trung ương Đảng, nhất

là trong Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 Khóa XII "Về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ", là tiến bộ, các sự kiện chính trị có liên quan trên đời các cấp ủy đảng, hoàn thiện các chức năng của đảng cũng như các quy chế, quy định của đảng cho cán bộ, đảng viên trong từng cơ quan, đơn vị, từng ngành, lĩnh vực, cấp, địa bàn công tác, hoạt động.

Thứ hai, thiết lập, hoàn thiện và vận hành hiệu quả hệ thống thiết chế giám sát, thực thi các chức năng của cán bộ, đảng viên để kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm minh cán bộ, đảng viên có hành vi vi phạm. Hệ thống thiết chế đó phải tiếp thu kinh nghiệm của dân giám sát đảng, lối sống của cán bộ, đảng viên ở cơ quan, đơn vị mà cán bộ, đảng viên công tác, địa phương mà cán bộ, đảng viên cư trú. Việc tăng cường sự đồng hành của pháp luật để kịp thời phát hiện, xử lý các hành vi vi phạm pháp luật của cán bộ, đảng viên cũng là yêu cầu vô cùng quan trọng.

Thứ ba, bắt buộc, sự đồng lòng của cán bộ đảng viên của đảng, trở thành tư tưởng tiến bộ, đấu tranh, phê phán tiến hành làm việc phù hợp vận hành hệ thống thiết chế giám sát, thực thi các chức năng của cán bộ, đảng viên.

Việc vận hành đảng bộ 3 khâu nói trên rất cần đến công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật để vận động cán bộ, đảng viên. Bởi lẽ, tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật là hoạt động chuyên tâm của các yếu tố, các thông điệp của pháp luật đến với cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan để hiểu rõ quy định, nghĩa vụ của mình, biết được những gì nên làm và không được làm, qua đó góp phần hình thành và nâng cao ý thức tuân thủ và tôn trọng pháp luật trong xã hội.

Pháp luật là hệ thống các quy tắc xã hội chung do Nhà nước ban hành hoặc thừa nhận, được bảo vệ bằng sức mạnh của nhà nước để điều chỉnh hành vi của con người theo những trật tự xác định, nhằm duy trì trật tự và ổn định xã hội. Trong xã hội ta, pháp luật là sự phản ánh ý chí, nguyện vọng của nhân dân, đảng thì là sự thực hiện quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng. Trong hệ thống các tổ chức xã hội, quy định của pháp luật là sự kết tinh của "ý Đảng" và "lòng dân", vì vậy, tuân thủ, tôn trọng pháp luật chính là tuân thủ, tôn trọng ý chí của nhân dân, vì lợi ích của nhân dân. Đây là một trong những yêu cầu của đảng hàng đầu của các cán bộ, đảng viên chân chính trong xã hội hiện đại.

Chính vì thế, Luật Cán bộ, công chức quy định về cán bộ, công chức có nghĩa vụ phải trung thành với Đảng Cộng sản Việt Nam; chấp hành nghiêm chỉnh đường lối, chủ trương của Đảng và pháp luật của Nhà nước (Điều 8). Mọi cán bộ, công chức phải thực hiện công khai, minh bạch, chính, chí công vô tư trong hoạt động công vụ (Điều 15). Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012 quy định mọi cán bộ, công chức đều có trách nhiệm "tích cực tìm hiểu, học tập pháp luật; tham gia các khóa học, lớp đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn về pháp luật; góp phần trong việc chấp hành pháp luật; chấp hành, tích cực kết hợp thực hiện với phổ biến, giáo dục pháp luật thông qua các hoạt động chuyên môn, thực tiễn nhiệm vụ" (Điều 34).

Cán bộ, đảng viên (nhất là cán bộ, đảng viên giữ vị trí lãnh đạo, quản lý) là nhóm chủ thể được biết, như Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói, họ là "những người đem chính sách của Đảng, của Chính phủ giải thích cho dân chúng hiểu rõ và thi hành. Đảng thì đem tình hình của dân chúng báo cáo cho Đảng, cho Chính phủ hiểu rõ, để đặt chính sách cho đúng". Kinh nghiệm thực tiễn cho thấy, trong điều kiện Đảng có quy định, cán bộ, đảng viên dù là đảng viên hay không đảng viên và uy tín của Đảng đối với người quy định, được quy định, được lợi, các hiệp hội quần chúng và dân chủ hóa. Vì vậy, nếu thiếu sự kiểm soát của pháp luật, xem như việc tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật để vận hành thì càng làm cho hệ thống dân chủ hóa. Kinh nghiệm thực tiễn còn cho thấy,

nhu thi u t cách đ o đ c thì cán b , đ ng viên không th nh n th c đúng và v n đ ng đúng ch tr ng, chính sách c a Đ ng và Nhà n c, th m chí còn c ý bóp méo ch tr ng, chính sách c a Đ ng và Nhà n c đ m u l i cho cá nhân, gia đình ho c thân h u; qua đó, làm cho ng i dân hi u sai v ch tr ng, chính sách c a Đ ng và Nhà n c ho c m t ni m tin vào Đ ng và Nhà n c. Thi u t cách đ o đ c, cán b , đ ng viên cũng không có năng l c đ ph n ánh đúng tâm t , nguy n v ng c a ng i dân v i Đ ng và Nhà n c; t đó, đ ng l i, chính sách c a Đ ng và Nhà n c khó sát h p v i yêu c u phát tri n.

Đ u đó cho th y, cán b , đ ng viên là ch th mà yêu c u tuân th , ch p hành pháp lu t đ c đ t ra r t cao, vì th công tác tuyên truy n, ph bi n, giáo d c pháp lu t cho h c n đ c đ c bi t quan tâm. M i cán b , đ ng viên, v i s c nh h ng c a mình trong xã h i, khi g ng m u ch p hành pháp lu t thì s là nh ng t m g ng t t lan t a l i s ng th ng tôn pháp lu t trong xã h i và ng c l i, khi không g ng m u ch p hành pháp lu t, s tr thành nh ng t m g ng r t x u, làm xói mòn lòng tin c a ng i dân vào tính uy nghiêm c a pháp lu t, c a Đ ng và ch đ .

Chức năng tuyên truyền, ph bi n, giáo d c pháp lu t cho cán b , đ ng viên b ng cách cung c p đ y đ nh t thông tin v pháp lu t cho h , giúp m i ng i nh n th c đ y đ v các quy n, nghĩa v c a mình, các chu n m c pháp lu t, gi i h n hành vi đ c th c hi n hay không đ c th c hi n đ t đó t giác tuân th , ch p hành và t ch c thi hành pháp lu t. Th c hi n t t công tác ph bi n, giáo d c pháp lu t cho cán b , đ ng viên đ hình thành l p cán b , đ ng viên g ng m u tuân th , ch p hành pháp lu t cũng là m t trong nh ng bi n pháp nh m góp ph n xây đ ng Đ ng v đ o đ c, qua đó c ng c ni m tin c a nhân dân vào Đ ng, b o đ m m i ng i dân đ u tuân th và ch p hành nghiêm ch nh Hi n pháp và pháp lu t, phát huy đ y đ nh t vai trò c a pháp lu t trong đ i s ng xã h i, trong qu n lý đ t n c và ki n t o s phát tri n xã h i.

Các gi i pháp ch đ ng tuyên truyền, giáo d c pháp lu t cho cán b , đ ng viên để góp phần xây dựng Đ ng v đ o đ c

Đ ch đ ng tuyên truyền, ph bi n, giáo d c pháp lu t cho cán b , đ ng viên, c n t p trung th c hi n m t s gi i pháp ch y u sau đây:

M t là, phát huy vai trò ch đ ng, tích c c và tính t giác, g ng m u c a m i cán b , đ ng viên: M i cán b , đ ng viên c n tích c c, ch đ ng h c t p, tìm hi u, n m v ng và am hi u sâu s c các ch tr ng, đ ng l i c a Đ ng, chính sách, pháp lu t c a Nhà n c, th m nhu n đ o đ c cách m ng đ th c hi n t t nhi m v qu n lý đ t n c theo pháp lu t, đ ng th i coi tr ng xây đ ng n n t ng đ o đ c xã h i. M i ng i c n nêu g ng sáng trong tuân th và ch p hành pháp lu t; ho t đ ng trong khuôn kh Hi n pháp và pháp lu t; am hi u pháp lu t đ thi hành nghiêm ch nh pháp lu t. Đ ng th i, c n quán tri t đ y đ , tri n khai thi hành nghiêm túc, bi t v n đ ng sáng t o ch tr ng, chính sách c a Đ ng và Nhà n c, quy đ nh c a pháp lu t trong t ng hoàn c nh, đ i u ki n, đ i t ng c th trong quá trình th c thi công v , đ b o đ m cho ch tr ng, chính sách, pháp lu t đ c thi hành m t cách nghiêm ch nh, công b ng, th ng nh t trong c n c. T đó, m i có th gi i thích, v n đ ng, thuy t ph c, c m hóa, t p h p nhân dân đ m i ng i dân đ u có hi u bi t pháp lu t, t giác h c t p, tìm hi u pháp lu t, đ ng th i tuân th và ch p hành Hi n pháp và pháp lu t khi tham gia các quan h xã h i.

Hai là, phát huy vai trò, trách nh m c a t ng t ch c đ ng và đ ng viên M i t ch c Đ ng và đ ng viên c n nh n th c sâu s c, đ y đ và toàn di n v v trí, vai trò, ý nghĩa c a công tác ph bi n, giáo d c pháp lu t v i t cách là b ph n quan tr ng c a công tác chính tr , t t ng, là nhi m v quan tr ng, th ng xuyên c a c h th ng chính tr đ i s lãnh đ o tr c t p c a c p y, c a t ng chi b . Đ a vi c quán tri t, ph bi n n i dung chính sách pháp lu t, nh t là

các quy định mà ban hành thành mặt trận sinh hoạt chi bộ thực hiện; phát huy đội ngũ nhân tố tiên phong, gương mẫu đi đầu trong tập thể, tìm hiểu pháp luật, nâng cao ý thức tuân thủ, chấp hành Hiến pháp và pháp luật của đảng và đảng viên; tập trung lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện tốt công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, coi đây là tiêu chí đánh giá kết quả hoàn thành nhiệm vụ của các tổ chức đảng và đảng viên. Mọi tổ chức đảng cấp tỉnh lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện tốt công tác thực hiện hóa chủ trương, đường lối của Đảng thành pháp luật phù hợp với thực tiễn và đáp ứng lợi ích, nguyện vọng chính đáng của nhân dân trong quá trình xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật gần với thực tiễn thi hành và bảo vệ pháp luật.

Ba là, làm tốt công tác thông tin pháp luật để báo động thực tiễn đội ngũ quy định của thông tin và pháp luật của cán bộ, đảng viên và nhân dân; tiếp tục hoàn thiện cơ sở dữ liệu quốc gia về bản quy phạm pháp luật (Trung ương và địa phương), công báo (giấy và điện tử) và các cơ sở dữ liệu thông tin khác về pháp luật để phục vụ tốt nhất nhu cầu tiếp cận thông tin pháp luật của cán bộ, đảng viên và người dân. Thực hiện tốt các hoạt động tiếp xúc báo công bố văn bản luật; ra thông cáo báo chí về văn bản; cung cấp đội ngũ các thông tin pháp luật trên cổng/trang thông tin điện tử của các bộ, ngành, đoàn thể, địa phương; tăng cường các hoạt động đi theo chính sách, pháp luật, gần với các văn bản để cán bộ, đảng viên và dân chúng xã hội quan tâm học tập nắm vững pháp luật xã hội để kịp thời tháo gỡ vướng mắc, bất cập nảy sinh thực tiễn.

Bốn là, tập thể đội ngũ nhân tố tiên phong, đa dạng hóa các hình thức phổ biến, giáo dục pháp luật cho cán bộ, đảng viên và nhân dân theo hướng công khai, minh bạch, hiệu quả, có trọng tâm, trọng điểm, thực tiễn xuyên, liên tục, kịp thời, phù hợp với từng nhóm đối tượng, lĩnh vực, địa bàn, trong từng hoàn cảnh, đi sâu kiên trì thực hiện đường lối mục tiêu "Tập trung chuyên biệt mạnh mẽ và nhân thực, ý thức tôn trọng pháp luật". Chú trọng phổ biến nội dung chính sách pháp luật, các hành vi bị nghiêm cấm và chế tài xử lý; tăng cường giáo dục ý thức tuân thủ, chấp hành pháp luật, lợi ích của việc tuân thủ, chấp hành pháp luật qua việc việc, tình huống, sự kiện công khai. Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong nhà trường để gần kết quả thực hiện giáo dục công tác pháp luật, chính trị, đạo đức, lối sống với công tác phổ biến, giáo dục pháp luật hàng năm mục tiêu xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện với các tiêu chí: "Đẹp về nhân cách, đạo đức, tâm hồn; cao về trí tuệ, năng lực, khả năng sáng tạo; khỏe về thể chất; nâng cao trách nhiệm xã hội, nghĩa vụ công dân, ý thức tôn trọng, tuân thủ pháp luật; phát huy vai trò chủ thể sáng tạo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc".

Năm là, gần kết quả thực hiện giáo dục công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho cán bộ, đảng viên và nhân dân với công tác xây dựng, thi hành, bảo vệ pháp luật và công tác dân vận của hệ thống chính trị, nhất là công tác văn bản đảng nhân dân và các cuộc vận động, các phong trào xã hội rộng lớn do Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên của Mặt trận phát động để phát huy đội ngũ nhân tố tiên phong, gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên cũng như vai trò của các hệ thống chính trị trong công tác tập thể, vận động nhân dân tập thể, tìm hiểu, nắm vững chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước để nghiêm chỉnh tuân thủ, chấp hành, tiếp tục triển khai thực hiện tốt trong thực tiễn. Phát huy đội ngũ vai trò của các cơ quan báo chí, truyền thông, mạng lưới thông tin cơ sở, các tổ chức hành nghề luật trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho cán bộ, đảng viên và nhân dân; công cộng, kiên trì gần với khai thác, sự đồng ý hiệu quả đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật. Qua hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật, công khai hiệu quả về pháp luật, bất cập, vướng mắc, đi sâu nghiên cứu trong thực tiễn, chính sách và hệ thống pháp luật cũng như chế độ thực tiễn thực hiện chính sách, pháp luật, để kịp thời xử lý, kiên quyết với Đảng, với cơ quan có thẩm quyền

tiếp tục hoàn thiện thể chế, chính sách, nâng cao hiệu lực, hiệu quả thực thi chính sách pháp luật; kịp thời nêu gương "ngừa và trị, vi phạm thì" trong xây dựng, thi hành, bảo vệ pháp luật, cũng như trong tuân thủ, chấp hành pháp luật để phê bình, nhân rộng, tạo các điển hình tiên tiến, tạo thành phong trào rộng lớn trong toàn Đảng, toàn dân, làm cho cái tốt, cái tích cực đẩy lùi cái xấu, cái tiêu cực, góp phần quan trọng vào việc xây dựng Đảng vững mạnh và xây dựng mặt trận hành động, phát triển bền vững.

Lê Thành Long

TS, Ủy viên Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ Tư pháp

Nguồn: Tạp chí Công luận, số 904, tháng 2-2018, tr29-33